

Ministerie van Justitie en Veiligheid

BRIEF

datum:

6 juni 2018

NIWO-codenummer:

zaaknummer:

Betreft: **reactie op internetconsultatie betreffende het voorstel tot wijziging van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob)**

Inleiding

Op 12 april 2018 is het voorstel tot wijziging van de Wet Bibob gepubliceerd en ter consultatie opengesteld aan onder meer bestuursorganen die de Wet Bibob toepassen. De Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO) is een publiekrechtelijk zelfstandig bestuursorgaan en valt onder het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De NIWO heeft als doel het bevorderen van het goed functioneren van de markt van het binnenlands en grensoverschrijdende beroepsgoederenvervoer over de weg. De NIWO realiseert dit doel onder andere door het uitvoeren van wettelijk opgedragen taken en werkzaamheden, waaronder het verlenen, verlengen en intrekken van communautaire vergunningen.

Op grond van artikel 3.2, eerste lid, van de Wet wegvervoer goederen (WWG) weigert de NIWO de verlening of verlenging van een communautaire vergunning in het geval en onder de voorwaarden van artikel 3 van de Wet Bibob. De NIWO gaat op grond van artikel 3.4, eerste lid, WWG over tot schorsing of intrekking van de communautaire vergunning, in het geval en onder de voorwaarden, bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob.

Aangezien het voorliggende wetsvoorstel ook de NIWO raakt, draagt de NIWO graag bij aan deze internetconsultatie en met deze brief wordt een reactie gegeven op dit wetsvoorstel. De NIWO heeft er geen bezwaar tegen indien deze reactie openbaar wordt gemaakt.

Algemene reactie

De NIWO onderschrijft het kabinetsstreven om de aanpak van ondermijnende criminaliteit aan te pakken. Sinds de inwerkingtreding van de Wet Bibob maakt de NIWO gebruik van dit middel om misstanden in de wegtransportsector aan te pakken. Bij de toepassing van de Wet Bibob is gebleken dat de NIWO voor haar informatie mede afhankelijk is van derden. Daarom heeft de NIWO met name in de laatste jaren veel geïnvesteerd in het intensiveren van contacten met het openbaar ministerie, de politie, de inspectie leefomgeving en transport, het Landelijk Bureau Bibob en andere (handhavings)organisaties.

In onderhavige reactie gaat de NIWO alleen in op die onderdelen die van toepassing zijn bij haar taakuitvoering. Daarom zal met name worden ingegaan op dat onderdeel van het wetsvoorstel dat ziet op de uitbreiding van de mogelijkheden voor bestuursorganen tot het verrichten van eigen onderzoek met het oog op toepassing van de Wet Bibob, en zal bijvoorbeeld niet worden ingegaan op het in de in het voorstel opgenomen uitbreiding van de reikwijdte van de Wet Bibob tot toestemming voor de overdracht van erfpacht. Daarbij plaatst de NIWO ook opmerkingen die niet direct betrekking hebben op het voorliggende wetsvoorstel, maar die hier wel sterk verband mee houden.

Uitbreiding eigen onderzoek bestuursorganen

Alvorens over te gaan tot de aanvraag van een advies bij het LBB¹ verricht de NIWO eerst een eigen onderzoek.² Dit onderzoek omvat – voor de NIWO – in ieder geval het bestuderen van het Bibob-vragenformulier en het opvragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag en het raadplegen van het justitieel documentatiesysteem. De keuze om de kring van betrokkenen over wie justitiële gegevens kunnen worden geraadpleegd uit te breiden tot een aantal categorieën derden, is voor de NIWO begrijpelijk.

Hoewel met het wetsvoorstel de mogelijkheden in het kader van het eigen onderzoek worden uitgebreid, verwacht de NIWO niet dat zij op grond van het eigen onderzoek meer aanvragen zal afwijzen dan wel intrekken. In de eerste plaats is de bij de NIWO beschikbare informatie soms incompleet om de mate van gevaar te bepalen. In de tweede plaats is onvoldoende zeker of er nog meer informatie beschikbaar is bij andere organisaties. Hierdoor kan niet worden voldaan aan het proportionaliteitsvereiste als bedoeld in artikel 3, lid 5 van de Wet Bibob. De NIWO verwacht daarom – ondanks deze uitbreidingsmogelijkheden – ook in de toekomst, en al dan niet via een tip van het OM, adviesaanvragen te blijven doen bij het Landelijk Bureau Bibob. De NIWO hecht er daarom veel belang aan om in samenspraak met bronleveranciers, zoals bijvoorbeeld de ILenT, het OM, maar ook het LBB voorafgaand aan een adviesaanvraag te onderzoeken of dergelijke aanvraag zinvol is. Hiermee wordt zoveel mogelijk voorkomen dat de Wet Bibob te snel wordt ingezet.

Artikelsgewijs commentaar

De NIWO onderschrijft de stelling dat het nieuwe artikel 3a van de Wet Bibob de toepassing van artikel 3 van de Wet Bibob vereenvoudigt. Immers, het is nu duidelijk welke feiten en omstandigheden erop wijzen dat betrokkene in relatie staat tot strafbare feiten, waardoor de ernst van het vermoeden niet langer hoeft te worden beoordeeld. In de praktijk blijkt dit voor de NIWO in het kader van het eigen onderzoek lastig, omdat niet alle relevante informatie voorhanden blijkt te zijn.

Onderdeel C van het wetsvoorstel voegt een nieuw artikel 3a toe. In het eerste lid van artikel 3a wordt alleen verwezen naar artikel 3, tweede lid, onder a en niet naar artikel 3, derde lid onder a van de Wet Bibob. De NIWO is van oordeel dat de onder a opgesomde feiten en omstandigheden ook moeten gelden voor artikel 3, derde lid, onder a. De NIWO gaat uit van een omissie, omdat de memorie van toelichting hier wel op ingaat. Het voorgestelde artikel 3a, eerste lid zou dan als volgt moeten luiden:

¹ Artikel 9, eerste lid van de Wet Bibob.

² Artikel 4 van de Beleidsregel toetsing vergunningen beroepsgoederenvervoer aan de Wet Bibob (Stcrt. 16 juni 2011, Nr. 10350).

1. Onder feiten en omstandigheden als bedoeld in artikel 3, tweede lid, onder a, en derde lid, onder a, die erop wijzen dat betrokkene...

Het wetsvoorstel strekt er ook toe om het eigen onderzoek van bestuursorganen uit te breiden. De mogelijkheden om zelfstandig onderzoek te doen, worden hiertoe vergroot. De kring van betrokkenen over wie justitiële gegevens mag worden gevraagd wordt uitgebreid.

Waar het wetsvoorstel niet in voorziet

Schorsing wettelijke behandelingstermijn

Op grond van artikel 31 van de Wet Bibob wordt de wettelijke termijn waarbinnen de beschikking dient te worden gegeven, opgeschort voor de duur van de periode die begint met de dag waarop het advies is aangevraagd en eindigt met de dag waarop dat advies is ontvangen, met dien verstande dat deze opschorting niet langer duurt dan de in artikel 15, eerste en tweede lid, bedoelde termijn, vermeerderd met de duur van de eenmalige verlenging, bedoeld in artikel 15, derde lid.

Ervan uitgaande dat artikel 15, lid 2, van de Wet Bibob dat ziet op een schorsing van de termijn indien ontbrekende of aanvullende gegevens nodig zijn, niet van toepassing is, bedraagt de termijn in totaal 12 weken. De ervaring leert dat het LBB de volledige termijn (en soms meer tijd) nodig heeft om advies aan de NIWO uit te brengen. Indien het advies van het LBB wordt ontvangen, vangt de wettelijke behandelingstermijn van 8 weken voor de NIWO weer aan. Gesteld dat uit het advies een ernstige mate van gevaar naar voren komt en de NIWO voornemens is de aanvraag af te wijzen, wordt de aanvrager met inachtneming van artikel 4:7 van de Algemene Wet Bestuursrecht in beginsel in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijze naar voren te brengen. De beslistermijn voor het gelegenheid bieden tot het naar voren brengen van een zienswijze wordt echter niet opgeschort.³

Aangezien bij de ontvangst van een aanvraag niet altijd direct duidelijk is of artikel 3 van de Wet Bibob van toepassing is, is er soms al enige tijd verstreken voordat een advies wordt aangevraagd. Tezamen met de termijn die wordt gegeven voor het indienen van een zienswijze kan zich de onwenselijke situatie voordoen dat een beslissing op de aanvraag moet worden genomen, omdat de wettelijke behandelingstermijn (van acht weken) verstrijkt. Dit klemt temeer omdat op grond van artikel 3.1, derde lid, WWG een aanvraag automatisch wordt toegewezen indien de NIWO niet tijdig heeft beslist.

De NIWO acht het daarom wenselijk dat de wettelijke termijn waarbinnen de beschikking dient te worden gegeven, ook wordt opgeschort voor de duur van de periode waarbinnen de onderneming haar zienswijze naar voren kan brengen.

VIHB-registratie

Ondernemingen die zich op Nederlands grondgebied bezig houden met het vervoeren, inzamelen, handelen of bemiddelen (hierna: VIHB) van bedrijfs- of gevaarlijke afvalstoffen moeten staan vermeld op de landelijke VIHB-lijst. Een aanvraag voor vermelding op de VIHB-lijst wordt door de NIWO verzorgd. Anders dan voor de communautaire vergunning is de Wet Bibob niet van toepassing op VIHB-aanvragen. Mede gelet op de recente ontwikkelingen omtrent de

³ MvT, *Parl. Gesch. Awb I*, p. 251.

mestfraude⁴ zou de Wet Bibob ook van toepassing moeten zijn op de VIHB-registratie. (In het bijzonder de artikelen 10.45, vijfde lid en 10.55, vierde lid van de Wet Milieubeheer).

Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO),

Dhr. mr. G.J. Olthoff,
Directeur.

⁴ Zie bijvoorbeeld krantenartikel in NRC Handelsblad van 5 maart 2018 "Gemeente Deurne pakt mestbedrijf aan".